

Nota reserves en voorzieningen 2015

Inhoudsopgave

	Pagina	
1.1	Inleiding	3
1.2	Leeswijzer	3
2.	Wettelijk kader	
2.1	Inleiding	4
2.2	Relevante wetsartikelen (BBV)	4
2.3	Onderscheid reserves en voorzieningen	4
2.4	Functies reserves en voorzieningen	5
2.5	Toevoegingen en onttrekking aan reserves en voorzieningen	5
2.6	Rentetoe rekening aan reserves en voorzieningen	5
3.	Reservebeleid gemeente Hof van Twente	
3.1	Richtlijnen voor het instellen reserves en voorzieningen	7
3.2	Algemene reserves	7
3.3	Bepalen hoogte weerstandscapaciteit	7
3.4	Bestemmingsreserves	8
3.5	Reserve grondexploitatie	9
3.6	Stille reserves	9
3.7	Voorzieningen	9
3.8	Herschikking reserves en voorzieningen	10
4.	Rente	
4.1	Rente toerekenen aan reserves en voorzieningen	10
5.	Wijzigingen in beleid en de consequenties	
5.1	Samenvatting en conclusie	11
5.2	Voorstellen tot wijzigingen	11
Bijlage 1	Toelichting op reserves en voorzieningen	16
Bijlage 2	Transitiekosten	23

1.1 Inleiding

In 2011 is de Nota Reserves en Voorzieningen in de raad vastgesteld.

Over het algemeen sluiten de uitgangspunten van de in 2011 vastgestelde nota nog steeds goed aan. Desondanks is het goed periodiek deze uitgangspunten te evalueren en te toetsen aan de actuele inzichten en ontwikkelingen. Bij deze evaluatie is ook de relatie met de Nota Grondbeleid en de Nota risicomanagement gelegd. Tevens is daarbij betrokken:

- a. Aflopende bestemmingsreserves
- b. Samenvoeging bestemmingsreserves in sociaal domein
- c. Nieuw te vormen bestemmingsreserve Duurzaamheid (revolving fund)
- d. Reserve majeure projecten
- e. Afschrijvingsreserves
- f. Op te heffen reserves/voorzieningen

1.2 Leeswijzer

Conform artikel 212 van de gemeentewet dient binnen de nota reserves en voorzieningen minimaal de behandeling plaats te vinden van:

De vorming en vrijval van reserves;

De vorming en vrijval van voorzieningen;

De toerekening en verwerking van rente over de algemene reserves en bestemmingsreserves.

In hoofdstuk 2 is het wettelijk kader weergegeven waaraan de vorming en gebruik van reserves en voorzieningen is gebonden. Hoofdstuk 3 gaat over het reserve- en voorzieningenbeleid van de gemeente Hof van Twente. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op het rentebeleid ten aanzien van reserves en voorzieningen. Tot slot is in hoofdstuk 5 een samenvatting en conclusie opgenomen, de voorstellen tot wijziging van het beleid..

2. Wettelijk kader

2.1 Inleiding

Vanaf 1 januari 2004 geldt het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV). In het BBV zijn de voorschriften opgenomen waaraan o.a. de begroting, meerjarenraming en de jaarstukken moeten voldoen. Het BBV bevat ook voorschriften hoe gemeenten beleidsmatig met reserves en voorzieningen om dienen te gaan. Onderstaand wordt het wettelijk kader weergegeven ten aanzien van de vorming en het gebruik van reserves en voorzieningen.

2.2 Relevante wetsartikelen (BBV)

Artikel 43

1. In de balans worden de reserves onderscheiden naar:
 - a. De algemene reserve;
 - b. De bestemmingsreserves.
2. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Artikel 44

1. Voorzieningen worden gevormd wegens:
 - a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
 - b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
 - c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
2. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b.
3. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume (bijvoorbeeld vakantiegeld).

Artikel 45

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

2.3 Onderscheid reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen worden beiden aan de passivazijde van de balans gepresenteerd. Het belangrijkste onderscheid dat gemaakt kan worden tussen reserves en voorzieningen is dat reserves tot het eigen vermogen behoren en voorzieningen tot het vreemd vermogen. De totale reservepositie is (boekhoudkundig) het verschil tussen de bezittingen en schulden en dus het totale eigen vermogen van de gemeente.

Reserves

Reserves worden onderscheiden in algemene reserves en bestemmingsreserves, waaronder de afschrijvingsreserves. De onderverdeling van reserves houdt direct verband met de daaraan verbonden functie. Reserves zijn dan ook vermogensbestanddelen die vrij aanwendbaar zijn. Reserves kunnen in principe vrij worden bestemd. De gemeenteraad kan aan reserves een bepaalde bestemming geven en wijzigen. In dat geval is sprake van een bestemmingsreserve.

Voorzieningen

Zodra het niet meer mogelijk is om een bestemming te veranderen, is er sprake van een voorziening. Bij een voorziening gaat het om een kwantificeerbare toekomstige verplichting of risico waarvoor noodzakelijkerwijs gereserveerd dient te worden. De middelen dienen daaraan te worden besteed. In artikel 43 en 44 van het BBV is de onderverdeling naar- en het onderscheid tussen- de reserves en voorzieningen nader gespecificeerd.

2.4 Functies reserves en voorzieningen

Reserves kunnen de volgende functies vervullen:

- een bufferfunctie;
- een bestedingsfunctie;
- een financieringsfunctie;

Bufferfunctie

De bufferfunctie (weerstandsvermogen) is veelal de belangrijkste functie van het eigen vermogen. Het zijn de (vrije) algemene reserve, (vrij besteedbare deel van) reserve majeure projecten en reserve Bovenwijkse voorzieningen die beschouwd kunnen worden als buffer tegen onvoorziene omstandigheden. Dit zijn algemene niet-kwantificeerbare financiële risico's en tegenvallers.

Bestedingsfunctie

De gemeente heeft de mogelijkheid geld te sparen om het vervolgens uit te geven. Als aan dit gespaarde geld een bestemming wordt gegeven spreekt men van een reserve met een bestedingsfunctie ofwel een bestemmingsreserve. Bestemmingsreserves en voorzieningen worden of zijn in het leven geroepen om te worden bestemd voor een van tevoren bepaald doel.

Financieringsfunctie

Door de reserves en voorzieningen te gebruiken als "eigen" financieringsmiddelen kan het beroep op de geld- en kapitaalmarkt voor het aantrekken van leningen worden beperkt. Deze besparing (ook wel bespaarde rente) kan worden beschouwd als inkomen. De rente wordt binnen de exploitatie gebruikt als dekkingsmiddel.

2.5 Toevoeging en onttrekking aan reserves en voorzieningen

Het in paragraaf 2.2. genoemde onderscheid tussen reserves en voorzieningen is vooral van belang voor de resultaatbepaling en –bestemming. In de jaarrekening legt het college verantwoording af aan de raad over het beheer. In de jaarrekening komt ook het saldo van baten en lasten over het verslagjaar tot uitdrukking in het rekeningresultaat. Het behoort tot de bevoegdheid van de raad om dit resultaat, nadat het met de algemene reserve is verrekend, een bestemming te geven of bij negatief resultaat de dekking te regelen

In de BBV is voorgeschreven dat het saldo van de rekening van baten en lasten voor bestemming apart zichtbaar gemaakt worden (op functie 970). De voorzieningen moeten worden gevormd en op de benodigde omvang gehouden worden ten laste van de exploitatie (binnen het programma). Dit omdat feitelijk sprake is van een verplichting. Het vormen van een voorziening of het op peil houden daarvan is dus van invloed op het resultaat voor bestemming.

Mutaties in reserves zijn geen baten of lasten. Voor het budgetrecht van de raad is het belangrijk dat vorming van, toevoegingen aan en onttrekkingen aan reserves zo veel mogelijk reeds bij de begroting bepaald worden. Deze voorgenomen mutaties worden conform de voorschriften BBV apart zichtbaar gemaakt (op functie 980). Deze voorschriften zijn zowel van toepassing bij de begroting als bij de jaarrekening. In het verlengde hiervan dient het resultaat na bestemming te worden bepaald op functie 990. Dit resultaat wordt conform artikel 42 BBV afzonderlijk op de balans zichtbaar gemaakt bij het eigen vermogen.

2.6 Rentetoerekening aan reserves en voorzieningen

Door reserves te gebruiken als financieringsmiddel wordt rente bespaard, die anders betaald had moeten worden voor het aantrekken van vreemd vermogen. Over het totale eigen vermogen wordt dus rente berekend. Voor wat deze rente betreft bestaat de keuze:

- deze rente toe te voegen aan de reserves;
- deze rente ten gunste te laten komen aan de exploitatie;
- een combinatie van beiden.

Aan voorzieningen mag geen rente worden toegevoegd (art. 45 BBV); Zij moeten immers naar beste inschatting kostendekkend zijn voor verplichtingen of risico's waarvoor ze zijn ingesteld. In het geval de voorziening is gebaseerd op contante waarde of op basis van specifieke regelgeving is een rentetoevoeging als indexering toegestaan.

Ook met betrekking tot de rente geldt dat directe toevoegingen of onttrekkingen aan reserves niet zijn toegestaan. Rentetoerekening vindt "indirect" plaats door de rente via resultaatbestemming aan de reserves toe te voegen (functie 980).

In hoofdstuk 4 wordt verder ingegaan op de wijze waarop binnen de gemeente Hof van Twente invulling wordt gegeven het rentebeleid.

3. Reservebeleid gemeente Hof van Twente

3.1 Richtlijnen voor het instellen van reserves en voorzieningen

Voor het instellen en aanwenden van reserves en voorzieningen wordt in de nota reserves en voorzieningen een aantal gedragslijnen en spelregels geformuleerd. Deze gedragslijnen en spelregels zijn een concrete vertaling van het beleid met betrekking tot reserves en voorzieningen en moeten bijdragen in het vergroten van de transparantie.

Het instellen en opheffen van reserves en voorzieningen is in het kader van het budgetrecht een raadsbevoegdheid. Dat geldt ook voor het toevoegen aan en het inzetten van reserves en voorzieningen. Bij het instellen van de reserve moet in ieder geval worden aangegeven de doelstelling, het geschatte verloop, heroverwegingsfrequentie. Het verdient de voorkeur dit middels een integrale afweging te doen. In principe vindt de instelling plaats bij de behandeling van de begroting. Het instellen met een afzonderlijk voorstel vindt slechts bij hoge uitzondering plaats.

3.2 Algemene reserve

De algemene reserve heeft, samen met de reserve bovenwijkse voorzieningen en reserve majeure projecten vooral de bufferfunctie om onvoorziene financiële tegenvallers (risico's) af te dekken. Het is dus van belang dat de algemene reserve minimaal het niveau heeft deze risico's af te dekken. Dit is de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit is het vrij besteedbare geld dat de gemeente beschikbaar heeft om onverwachte tegenvallers op te kunnen vangen. De algemene reserve heeft ook de functie van buffer voor de jaarlijkse rekeningresultaten.

3.3 Omvang weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit heeft een specifieke functie ten behoeve van de continuïteit. Landelijk gelden geen vaste (financiële) normen meer voor gemeenten. Een uitzondering wordt gevormd voor gemeenten die een beroep op artikel 12 van de Financiële verhoudingswet doen (aanvullende uitkering uit het gemeentefonds).

Sinds maart 2008 geldt wel een gemeenschappelijk toezichtkader voor alle Nederlandse gemeenten. Enerzijds vanwege de grotere verantwoordelijkheid voor de gemeentebesturen en anderzijds wegens het afnemende toezicht van de hogere overheden zijn in de nieuwe toezichtskaders geen normen opgenomen voor de algemene reserve.

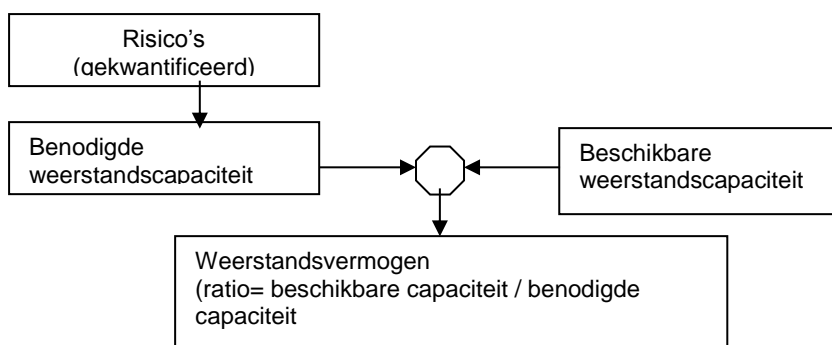
De belangrijkste reden dat er geen voorgeschreven norm bestaat voor de weerstandscapaciteit wordt gevormd door het feit dat iedere gemeente andere risico's kent. Uitgangspunt is dat de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit de afgelopen jaren is bepaald door bij de begroting als de jaarrekening een gekwantificeerd risicoprofiel op te nemen. Het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit betreft dus maatwerk.

Inventarisatie van risico's vindt plaats bij de programmabegroting, 2^e berap, het jaarverslag, 1^e berap. De risico's worden benoemd in de paragraaf weerstandsvermogen & risicobeheersing. Dit betreffen zowel de risico's uit de reguliere bedrijfsvoering, de risico's op projecten van de "algemene dienst" en de grondexploitatie.

Relatie weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit is het risicobedrag dat bepaald wordt op basis van een inventarisatie en financiële vertaling van risico's. Dit vraagt om beleid betreffende het omgaan met risico's. De opgestelde nota risicomanagement en beleidsregel weerstandsvermogen bevat de beleidskaders om tot een goed risicoprofiel te komen en dit te beheersen.

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de aanwezige weerstandscapaciteit (werkelijk aanwezige buffer) te delen door de benodigde weerstandscapaciteit (op basis van risico inventarisatie) Dit wordt aangeduid als de ratio van het weerstandsvermogen. De hoogte van deze ratio is een beleidskeuze van de raad.

3.4 Bestemmingsreserves

Naast de algemene reserve zijn er bestemmingsreserves. De omschrijving zegt het eigenlijk al. Dat zijn reserves die zijn ingesteld voor een specifiek doel. Het uitgangspunt is dat met het instellen van bestemmingsreserves, vanwege de integrale afweging, terughoudend wordt omgegaan. De volgende soorten bestemmingsreserves worden onderscheiden:

- reserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de exploitatie (bijv. egaliseringsreserve automatisering).
- reserves die dienen ter dekking van kapitaallasten van investeringen met een economisch nut (o.a. afschrijvingsreserves gemeentehuis, bibliotheek).
- reserves met een concreet bestedingsdoel (bijv. reserve vervangen kunstgras)
- reserves met een financieringsfunctie om de gedeerde rente te compenseren (bijv. reserve Essent achtergestelde lening)

Een bestemmingsreserve heeft het risico in zich dat jaarbudgetten en bestemmingsreserves een gesloten circuit gaan vormen met als gevolg dat na verloop van tijd een reserve qua omvang of besteding niet meer aansluit bij de oorspronkelijk omschreven besteding. Dit pleit er voor daarom de reserves periodiek te evalueren.

Onttrekkingen en toevoegingen aan reserves worden ter goedkeuring aan de raad voorgelegd.

De huidige bestemmingsreserves zijn door de raad ingesteld ten behoeve van een specifiek bestedingsdoel of om praktische redenen.

Afschrijvingsreserves

Afschrijvingsreserves zijn bestemmingsreserves die zijn ingezet om (kapitaal)lasten in de exploitatie te voorkomen of te verminderen. Dit geldt voor investeringen met een economisch nut (simpel gezegd: investeringen, die te verkopen zijn). Het is niet toegestaan om een bijdrage uit een bestemmingsreserve ineens te verrekenen met de verkrijgingsprijs van de investering. De gedachte hierachter is dat de bruto lasten in de begroting en jaarrekening zichtbaar moet zijn en de balans (volgens de wetgever) een juister beeld te laten geven.

De raad heeft eerder besloten tot het instellen van een aantal afschrijvingsreserves. Deze afschrijvingsreserves zijn gekoppeld aan een investering en kunnen niet meer voor een ander doel worden ingezet zonder het evenwicht in de begroting geweld aan te doen.

In de bijlage zijn alle ingestelde afschrijvingsreserves weergegeven

Reserve majeure projecten

Bij de nota reserves en voorzieningen 2006 is een reserve majeure projecten ingesteld. Majeure projecten kunnen op alle beleidsterreinen zijn. De reserve is ingesteld om de middelen uit grote incidentele financiële injecties 'te reserveren' en vervolgens op basis van een integrale afweging keuzes te maken over de inzet voor grote projecten (minimum € 1 miljoen) die niet uit de reguliere begroting of anderszins kunnen worden gedekt. Hiermee wordt voorkomen, dat grote incidentele meevallers worden ingezet voor projecten die op dat moment bekend zijn, terwijl mogelijk op termijn deze gelden voor andere doelen, c.q. projecten beter en efficiënter kunnen worden ingezet.

De reserve majeure projecten maakt evenals de algemene reserve en reserve bovenwijkse voorzieningen onderdeel uit van de weerstandscapaciteit. De voeding van de reserve majeure projecten vindt plaats op basis van grote incidentele baten. Het inzetten van de reserve majeure projecten vraagt wel enige terughoudendheid in het geval het projecten betreft met een relatief korte afschrijvingstermijn. Immers zullen, te zijner tijd, ook middelen nodig zijn ter vervanging of voor onderhoud. Aan de reserve is geen plafond toegekend. De raad kan echter bij zowel de kadernota als programmabegroting de omvang van deze reserve heroverwegen.

Overwegingen

Voorgesteld wordt om nu de criteria aan te passen. Zo zal het dekken van investeringen voor projecten van meer dan € 1 miljoen te verlagen naar een bedrag van € 500.000. De reserve zal de komende tijd afnemen. De reden om de criteria aan te passen is om kleinere projecten te kunnen bekostigen en het aantal grote projecten is de laatste tijd afgenomen. Met de inzet is en blijven wij terughoudend omgaan.

3.5 Reserve grondexploitatie

In de nota Reserves en voorzieningen 2011 heeft de gemeenteraad besloten om een reserve grondexploitatie in te stellen en daarmee lopen alle resultaten vanaf 1 januari 2012 via de reserve grondexploitatie. De weerstandscapaciteit die benodigd is als buffer voor de grondexploitaties maakt vanaf dat moment ook onderdeel uit van de reserve grondexploitatie.

Veel gemeenten hebben naast de algemene reserve, een buffer in de vorm van een reserve grondexploitatie voor de financiële risico's die samenhangen met de grondexploitaties. De reserve grondexploitatie is ingesteld om de risico's van de grondexploitatie af te zonderen van de algemene dienst en deze dus niet direct hinder te laten ondervinden van exploitatietekorten. De grondexploitatie bedruipt in 1^e instantie hiermee zichzelf. Als een gemeentelijke grondexploitatie positief wordt afgesloten, wordt de winst toegevoegd aan de reserve grondexploitatie. Als op een gemeentelijke grondexploitatie een tekort wordt verwacht, wordt hiervoor een voorziening ingesteld die wordt gedekt uit de reserve grondexploitatie. De raad kan een plafond instellen voor de grondexploitatie.

Op basis van de perspectiefnota kunnen jaarlijks de risico's worden bepaald en daarmee de noodzakelijke omvang.

3.6 Stille reserves

Een stille reserve is een reserve, waarvan het bestaan niet uit de administratie blijkt. Van stille reserves is sprake als de waardering op de balans lager is dan de marktwaarde. Dat doet zich in de praktijk bijvoorbeeld voor bij gemeentelijk aandelenbezit of gebouwen of in het geval een gemeentelijk eigendom niet in de balans van de gemeente is opgenomen. Meestal zijn er gegronde redenen om specifiek gemeentelijk bezit niet meer te waarderen. Hierbij kan worden gedacht aan schilderijen of andere bezittingen met een cultuurhistorische waarde, die niet verkocht kunnen worden (het zgn. tafelzilver) of incurante bezittingen. Deze reserves mogen niet worden meegeteld voor de bepaling van het buffervermogen van de gemeente. Volgens de voorschriften mogen deze niet worden gewaardeerd. Zo heeft in 2000 het college van de voormalige stad Delden een olieverfschilderij op doek van de kunstenaar Leo Gestel voor de periode van 25 jaar in bruikleen gegeven aan de Stichting Hannema-de Stuers Fundatie te Wijhe. Dit schilderij vertegenwoordigt een waarde tussen de € 0,5 en € 1 miljoen. Deze bezitting is niet in de balans verwerkt.

3.7 Voorzieningen

Voorzieningen worden enerzijds ingezet om concrete verplichtingen af te dekken en anderzijds om schommelingen in de exploitatie te voorkomen. Een voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of het risico. Dit houdt in, dat iedere voorziening moet zijn onderbouwd met een berekening van de achterliggende verplichting of risico. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen contante waarde.

Onderhoudsvoorzieningen

Voor voorzieningen, die zijn ingesteld om kosten te egaliseren, zal een meerjaren (onderhouds) beheersplan beschikbaar moeten zijn. Het laatste doet zich vooral voor bij onderhoud van kapitaalgoederen. Op basis van beheerplannen wordt een goed inzicht verkregen welke budgetten de

komende 10 jaar gemiddeld jaarlijks nodig zijn voor het onderhoud. Hiermee wordt ook tegemoet gekomen aan de opmerkingen van de toezichhouder met betrekking tot de paragraaf kapitaalgoederen. Het benodigde budget wordt mede bepaald door het gewenste kwaliteitsniveau. De raad heeft hierin een keuzemogelijkheid. De jaarlijkse onderhoudskosten worden gedekt uit de voorziening. Om dit mogelijk te maken wordt jaarlijks ten laste van de exploitatie een gemiddeld bedrag in de betreffende voorziening gestort. Op deze wijze wordt bereikt dat flexibel op de uitvoering van het onderhoud kan worden ingesprongen zonder dat dit grote schommelingen in de begroting tot gevolg heeft.

Doel van het vormen van een voorziening is het borgen van het door de raad gewenste onderhoudsniveau met behoud van een stabiele begroting. Voorwaarde is dat een meerjarig inzicht bestaat in het onderhoud van de kapitaalgoederen.

Overwegingen

Uitgangspunt is dat voldoende middelen beschikbaar zijn voor het uitvoeren van het onderhoud. Naast de aanwezige meerjarige onderhoudsplannen is het van belang te bezien of en voor welke kapitaalgoederen ook meerjarige beheerplannen zijn gewenst.

Indien deze meerjarige onderhoudsplannen daartoe aanleiding geven zullen voorstellen worden ontwikkeld voor het vaststellen van het gewenste onderhoudsniveau en het daarbij noodzakelijke niveau van de onderhoudsvoorzieningen om het gewenste onderhoudsniveau te borgen met behoud van een stabiele begroting. De resultaten worden opgenomen in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen bij de begroting en jaarverslag.

Verliesvoorzieningen

Naast een voorziening voor concrete verplichtingen of het voorkomen van schommelingen kan ook sprake zijn van verliesvoorzieningen. In feite gaat het hier om risico's waarvan vast is komen te staan dat ze feitelijk niet meer afwendbaar zijn. In dat geval maken ze geen onderdeel meer uit van het risicoprofiel (en weerstandscapaciteit), maar dient er binnen de totale vermogenspositie een deel te worden afgezonderd om dit risico te kunnen afdekken. Dit geldt bijvoorbeeld bij een geprognosticeerd verlies bij een grondexploitatie.

3.8 Herschikking reserves en voorzieningen

In het kader van het actualiseren van de nota reserves en voorzieningen zijn de bestaande (bestemmings)reserves en voorzieningen opnieuw getoetst aan de onderliggende verplichtingen.

4. Rentebeleid ten aanzien van reserves en voorzieningen

4.1 Rente toerekenen aan reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen worden aangewend als intern financieringsmiddel. Hierdoor hoeft minder geld geleend te worden op de kapitaalmarkt en is sprake van bespaarde rente.

De bespaarde rente is min of meer fictieve rente die niet aan een bankinstelling behoeft te worden afgedragen. Er bestaan grofweg drie keuzes hoe deze rente aan te wenden:

- toevoegen aan de reserves;
- ten gunste laten komen van de exploitatie;
- een combinatie van beiden.

Het rentevoordeel ten gunste laten komen van de exploitatie heeft een positieve invloed op het begrotingssaldo, dit kan immers als extra inkomst worden beschouwd.

Het nadeel is als de rente ten gunste van de exploitatie wordt gebracht dat er een dekkingsprobleem ontstaat op het moment dat de reserve wordt besteed. De reserve is dan niet meer beschikbaar voor de interne financiering. In feite betekent dit, dat de reserve geblokkeerd is.

Om de rentetoekening transparant te houden wordt de onderstaande algemene werkwijze gehanteerd:

Reserve / Voorziening:	Bespaarde rente toevoegen aan:
Algemene reserve (vrij aanwendbaar)	Exploitatie
Weerstandsvermogen (deel algemene reserve)	Exploitatie
Bestemmingsreserve	Reserve bij bestedingsfunctie Exploitatie bij financieringsfunctie
Afschrijvingsreserve	Exploitatie
Reserve grondexploitatie	Exploitatie
Voorzieningen	Exploitatie

Er wordt een uniform rentepercentage gehanteerd. Dit rentepercentage wordt jaarlijks bevestigd bij de uitgangspunten van de begroting (normaliter bij de kadernota/kaderbrief).

Overwegingen

De rente over de afschrijvingsreserve wordt toegevoegd aan de exploitatie. De achterliggende gedachte is dat de afschrijvingsreserve geldt als dekkingsreserve voor het afschrijvingsdeel van de kapitaallasten. Door de rente toe te voegen aan de exploitatie komen in de exploitatie middelen beschikbaar voor het dekken van de rentecomponent uit de kapitaallasten.

Door de te berekenen rente over de afschrijvingsreserves gelijk te stellen aan het percentage van de renteomslag worden de kapitaallasten van investeringen, die worden gedekt uit afschrijvingsreserves, volledig gedekt.

5. Wijzigingen in beleid en de consequenties

5.1 Samenvatting en conclusie

Deze nota is een herziening van de in 2011 vastgestelde nota reserves en voorzieningen. In deze geactualiseerde nota zijn bedragen zoveel mogelijk uit de nota gehaald en in de bijlage gezet zodat de nota leesbaarder wordt. In deze nota is nadrukkelijk de relatie gelegd met de Nota Grondbeleid en de Nota Risicomanagement. Beide nota's zijn belangrijke onderliggers voor het inventariseren, bewaken en bepalen van de minimale norm voor het afdekken van risico's in de gemeentelijke bedrijfsvoering en grondbeleid.

Het instellen en opheffen van reserves en voorzieningen is en blijft een bevoegdheid van de raad. De bestaande reserves en voorzieningen zijn opnieuw beoordeeld naar noodzaak, bestedingsdoel en omvang.

Verder wordt het rentepercentage over de afschrijvingsreserves gelijk gesteld aan het percentage van de omslagrente. Doel hiervan is dat hiermee de kapitaallasten van deze investeringen volledig kunnen worden afgedekt.

In de bijlage wordt per reserve / voorziening inzicht gegeven in het soort van de reserve en de doelstelling.

5.2 Voorstellen tot wijzigingen

Er is bij elke reserve en voorziening kritisch gekeken of deze nog nodig is. Het aantal reserves en voorzieningen hebben we dan ook weten te beperken. Een aantal reserves lopen af in de tijd, enkele reserves voegen we samen en van een aantal voorzieningen en reserves wordt voorgesteld tot opheffing over te gaan.

Bij de behandeling van de Programmabegroting 2015 is in de gemeenteraad een motie aangenomen over de instelling van een Fonds ESP. In deze nota R&V doen we geen voorstel voor de instelling van zo'n reserve. De reden daarvoor is dat het nu om actualisering van de nota R&V gaat. De instelling van een Fonds ESP zal betrokken worden bij de economische visie. Het beschikbaar stellen van financiële middelen voor uitvoering van de economische visie is nieuw beleid en maakt onderdeel uit van de nieuw beleidsdiscussie bij de Kadernota (integrale afweging).

In dit voorstel gaan we achtereenvolgens nader in op:

- a. Aflopende bestemmingsreserves
- b. Samenvoeging bestemmingsreserves in sociaal domein
- c. Nieuw te vormen bestemmingsreserve Duurzaamheid (revolving fund)
- d. Reserve majeure projecten
- e. Afschrijvingsreserves
- f. Op te heffen reserve/voorzieningen

We sluiten af met enkele conclusies.

A. Aflopende bestemmingsreserves

Binnen de bestemmingsreserves zijn een aantal reserves die in de loop van de tijd aflopen.

Te weten:

- Reserve bovenwijkse voorzieningen: de voeding vanuit de grondexploitatie is gestopt. Dit mocht volgens de BBV voorschriften niet meer. De voeding vindt nu alleen nog plaats vanuit provinciale middelen voor binnenstedelijke vernieuwing. Deze voeding is afhankelijk van gerealiseerde aantal woningen. De laatste jaren is dit beperkt. Voorgesteld wordt om deze reserve op te heffen en de subsidie van de binnenstedelijke vernieuwing t.g.v. de algemene reserve te brengen.
- Reserve BTW compensatiefonds: tot en met 2015 vindt jaarlijks nog een onttrekking plaats. Deze kan hierna vervallen.
- Reserve Digitale Basiskaart (BGT= Basiskaart Grootschalige Topografie). De grootschalige digitale basiskaart van Nederland waarop alle fysieke objecten zoals gebouwen, wegen, water en groen eenduidig zijn vastgelegd is in 2016 een feit. Daarna heeft deze reserve geen bestaansrecht meer.
- Reserve onderhoud wegen: opheffen in 2016 na afwikkeling lasten project glasvezel.
- Reserve onderwijshuisvesting: niet meer nodig als gevolg van het onderbrengen van het onderhoud van de scholen aan de schoolbesturen, afrekening vindt in 2015 plaats. Daarna kan deze worden opgeheven.
- De reserve lening Enexis heeft een looptijd tot eind 2019. Het restant bedrag wordt conform besluitvorming raad toegevoegd aan de reserve majeure projecten.
- Egalisatiereserve reorganisatie: De reorganisatie van mei 2014 brengt incidentele kosten met zich mee. Eind 2013 is deze reserve gevormd om die kosten te dekken. Bij de instelling van de reserve is afgesproken dat positieve saldi op de loonkostenbudgetten (meer precies: personeelskosten en personeel gerelateerde kosten) in de jaarrekeningen verrekend worden met deze reserve om de negatieve stand terug te brengen naar € 0. In maart 2015 is de gemeenteraad geïnformeerd over de realisatie van personele taakstellingen en de verwachting uitgesproken dat – na een eenmalige aanvulling van de reserve in 2015 – de reserve eind 2017 op € 0 zal staan en opgeheven kan worden.

Met de Reserve vervanging kunstgras werd gespaard voor vervanging van de toplaag na 15 jaar Als bezuinigingsmaatregel is de voeding van € 15.000 per veld enkele jaren geleden gestopt. Voor het beheer van de kunstgrasvelden zal een afzonderlijk voorstel worden gemaakt. In afwachting van de besluitvorming daarover houden we deze reserve vooralsnog in stand.

De reserve Riolering en Reserve Afvalstoffen zijn conform de voorschriften van de BBV omgezet in een voorziening riolering en een voorziening afvalstoffen.

B.1. Samenvoeging bestemmingsreserves in sociaal domein

Binnen het sociaal domein zijn er een aantal reserves waarvan de bestemming dicht bij elkaar ligt. Dit zijn de Reserve sociale problematiek, de Egalisatiereserve WMO individuele voorzieningen en, de Reserve voorziening schrijnende gevallen bijzondere bijstand. Voorgesteld wordt om deze reserves samen te voegen en samen te voegen in één Reserve sociaal domein. Overwegingen bij deze samenvoeging zijn:

- Samenvoeging verhoogt de bestedingsvrijheid.
- Uitgaven kunnen niet in alle gevallen eenduidig aan één van voornoemde reserves gekoppeld worden. In het sociaal domein hangt veel met elkaar samen.

B.2. Handhaving Reserve Transitiekosten

De over- en onderschrijdingen op het terrein van de Transities zullen worden gemuteerd in de Reserve Transitiekosten. Voor de betreffende grootboekrekeningen die hier betrekking op hebben zie bijlage 2.

Omdat we het uitgangspunt hanteren dat de transities budgettair neutraal uitgevoerd dienen te worden, ligt het voor de hand om voor het sociaal domein een apart weerstandsvermogen te vormen. Een vergelijkbare constructie kennen we ook bij de algemene reserve samen met de reserve majeure projecten en de reserve grondexploitatie. De structureel benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van een inventarisatie en financiële vertaling van risico's. Voor een gezonde financiële positie dient deze ratio boven de 1 te liggen. De inventarisatie hiervan moet nog plaatsvinden.

De structurele maximale hoogte van de reserve zal in 2017 moeten worden bepaald. Na twee jaar ervaring met de nieuwe taken verwachten we veel meer inzicht dan nu te hebben in benodigde budgetten en de risico's van jaarlijkse fluctuaties in baten en lasten. Als er meer zekerheid over de budgetten is, zullen de budgettaire risico's ook afnemen en kan de hoogte van de reserve naar beneden worden bijgesteld.

Een reden waarom deze reserve te handhaven is dat er vanwege de transities de eerste jaren nog een groot aantal onzekerheden zijn.

Aan de inkomstenkant zijn er onzekerheden doordat de objectieve verdeelmodellen pas definitief bij de meicirculaire 2015 bekend zijn. Ook de "ingroeipaden" zullen dan bekend zijn. Het Rijk geeft laat informatie hierover door aan de gemeenten.

Aan de uitgavenkant is voorlopig nog onduidelijk hoe de budgetten zich in de toekomst ontwikkelen. Er is op dit moment nog geen inzicht in de omvang en samenstelling van de populatie cliënten en hoe de aantallen en daarmee de uitgaven zich ontwikkelen. Ook onzeker is of er nu juist minder of meer zorg afgenomen wordt door de overgang van zorg naar gemeenten.

Er worden thans veel herindicaties uitgevoerd. Dit is nodig om de juiste zorg te kunnen bieden. Voor de herindicaties is tijdelijk extra ambtelijke capaciteit nodig. Wij stellen voor om deze incidentele kosten ook uit de Reserve Transitiekosten te betalen. De dotatie van de reserve transitiekosten (€ 2,1 M) wordt in de periode 2015-2017 gedaan.

B. Nieuw te vormen bestemmingsreserve Duurzaamheid (Revolving fund)

Een revolving fund is een bestemmingsreserve waaruit initiatieven of investeringen met een verdienmodel worden gefinancierd. Met de verdiensten die de investeringen opleveren wordt behalve het oorspronkelijk gefinancierde bedrag ook een extra rendement gehaald. Door de middelen die de investeringen genereren weer terug te laten vloeien in de bestemmingsreserve kunnen die ook opnieuw (revolving) worden aangewend voor de financiering van initiatieven of investeringen met een verdienmodel.

Als de voor duurzaamheid beschikbare middelen ad € 500.000 (in 2015 wordt deze uit de reserve majeure projecten gehaald) in een Bestemmingsreserve duurzaamheid worden gestort en die reserve krijgt de status van een revolving fund, dan kunnen die middelen bijvoorbeeld worden aangewend voor de (mede) financiering van het aanbrengen van zonnepanelen door woningbouwcorporaties of voor de (mede)financiering van windmolens.

Financiering kan of door vreemd vermogen (leningen) te verstrekken of door eigen vermogen te verstrekken en daarmee als aandeelhouder te participeren. In het laatste geval is in principe het risico groter, maar het rendement ook. Zeker als het overgrote deel van de investeringen met leningen tegen een lager rentepercentage wordt gefinancierd dan het rendement van de totale investering.

Het rendement op die investeringen is redelijk goed voorspelbaar. Op het moment dat de investeringen zijn gedaan is er ook zicht op het totaal bedrag dat de investering oplevert. Het is dan de vraag op welk moment het verwachte maar nog niet ontvangen rendement op de verstrekte hoofdsom opnieuw geïnvesteerd mag worden. Daarover beslist de raad op voorstel van het college.

Als de investeringen rendement opleveren waarmee niet alleen de financiering terug betaald wordt, maar meer dan dat, dan kan ook dat rendement ingezet worden voor nieuwe investeringen in duurzaamheid met een verdienmodel. Met de Reserve duurzaamheid als revolving fund kan dan meer gefinancierd worden dan het bedrag waarmee die oorspronkelijk gevoed is.

Hiermee kiezen we bewust voor een beleid waarmee de verdiensten op duurzaamheid opnieuw geïnvesteerd worden in duurzaamheid. Het alternatief zou kunnen zijn dat de reserve boven een bepaalde maximum omvang afgeroomd wordt ten gunste van de algemene middelen.

C. Reserve Majeure Projecten

Deze reserve is ingesteld om grote incidentele baten te reserveren en vervolgens op basis van integrale afweging gericht in te zetten op de diverse beleidsterreinen. Voorgesteld wordt om de criteria aan te passen. Voorgesteld wordt om het dekken van investeringen voor projecten van meer dan € 1 M te verlagen naar een bedrag van € 500.000. De reden hiervan is om kleinere projecten te kunnen bekostigen en het aantal grote projecten is de laatste tijd afgenomen.

De bestemmingsreserves worden apart toegelicht (zie bijlage 1 bij nota reserves en voorzieningen).

D. Afschrijvingsreserves

Afschrijvingsreserves zijn bestemmingsreserves die zijn ingezet om (kapitaal)lasten in de exploitatie te dekken. Dit geldt voor investeringen met economisch nut.

Hof van Twente maakt voor de dekking van de kapitaallasten van diverse investeringen gebruik van afschrijvingsreserves. Uit deze reserves worden de afschrijvingslasten gedekt voor de looptijd van de investering. Afschrijvingsreserves zijn formeel toegestaan volgens de commissie BBV (artikel 54 lid d), maar genieten niet de voorkeur waar het onvermijdelijke en regelmatig terugkerende investeringen betreft. Dit soort investeringen kan volgens de commissie BBV beter worden opgenomen in een meerjarig investeringsplan met structureel gedekte kapitaallasten.

Ook de provincie Overijssel heeft in haar goedkeuring van de begroting en de brief naar aanleiding van het Interbestuurlijk toezicht (IBT) een opmerking over de structurele dekking van met name vervangingsinvesteringen in onze begroting ("Hof van Twente raamt investeringen die ten laste van reserves worden gebracht. Het door de gemeente gehanteerde spaarprogramma biedt onvoldoende inzicht in de continuïteit van de bekostiging. Dit heeft de aandacht van Hof van Twente, maar moet nog leiden tot een aanpassing van de begroting op dit onderdeel.")

Naar onze mening gebiedt de budgettaire beschikbaarheid echter dat soms tot andere keuzes gekomen wordt waarbij investeringen met incidentele middelen worden gefinancierd. In principe geven wij de voorkeur aan structureel gefinancierde kapitaallasten, maar in een situatie dat er een overschot is aan eenmalige middelen en druk op de meerjarenbegroting is de praktijk welhaast onvermijdelijk dat investeringen ten laste van reserves worden gebracht. Daarbij worden de kapitaallasten in geval van investeringen met een economisch nut gedekt uit een vanuit de eenmalig voorhanden zijnde gevormde afschrijvingsreserve.

Voor investeringen die in het verleden zijn gedaan is het maar de vraag of deze ook in de toekomst vervangen moeten worden en of dat dan moet tegen de kosten die daar vaak decennia geleden mee gemoeid waren. Dit willen wij onderdeel laten zijn van de integrale afweging door de gemeenteraad. Als hulpmiddel hierbij stellen wij voor om 5 jaar voorafgaand aan het aflopen van de betreffende afschrijvingsreserve de raad een voorstel voor te leggen om te bepalen of het betreffende activum na afloop van de afschrijvingstermijn vervangen dient te worden, voor welk bedrag en hoe ze dit wil dekken.

E. Op te heffen reserve/voorzieningen

Reserve Edon achtergestelde lening

De (in 1993) verstrekte achtergestelde leningen hebben een onbepaalde looptijd. Tegenover deze leningen wordt een reserve aangehouden ter dekking van een deel van de kapitaallasten van de verstrekte leningen, in combinatie met de renteontvangsten over deze leningen. De omvang van deze reserve is derhalve veel lager dan de omvang van de leningen. Voorgesteld wordt om deze reserve vrij te laten vallen. De structurele rente (€ 1.626) moet dan opgevangen worden in de exploitatie.

Voorzieningen

Voorzieningen worden ingezet om concrete verplichtingen af te dekken en schommelingen in de exploitatie te voorkomen. Het aantal voorzieningen is tot een minimum beperkt.

Wij stellen voor de volgende voorzieningen bij jaarrekening 2014 op te heffen:

- de voorziening afvloeiing personeel. Deze voorziening wordt niet meer gevoed en was bedoeld als dekking voor de kosten voor de reorganisatie van voor 2012.
- de voorziening huisvesting AZC- school Elzerike. Deze voorziening was gevormd uit van het COA ontvangen gelden voor nieuwbouw/renovatie AZC School Elzerike.

Bijlage 1**reserves en voorzieningen**

Naam reserve	Algemene reserve
Soort	Vrije reserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de exploitatie
Bestedingsdoel	De Algemene reserve heeft samen met de reserve bovenwijkse voorzieningen en reserve majeure projecten een bufferfunctie om onvoorziene financiële tegenvallers (risico's) af te dekken.. Het afdekken van begrotingstekorten voor zover deze niet van structurele aard zijn
Toelichting	De reserve hoort tot het eigen vermogen van de gemeente. De reserve heeft meerdere functies en vormt de weerstandscapaciteit van de gemeente. De norm voor de weerstandscapaciteit wordt jaarlijks geïndexeerd. Wanneer zich een onvoorziene tegenvaller voordoet die niet gedekt kan worden uit de reguliere exploitatie kan eerst nog een beroep op de vrij besteedbare ruimte van de algemene reserve worden gedaan alvorens de weerstandscapaciteit (buffer) aan te spreken. Voorgesteld wordt om de reserve bovenwijkse voorzieningen op te heffen indien die uitgeput is. Dan maakt deze reserve dan geen onderdeel meer uit van het weerstandsvermogen.

Naam reserve	Reserve Grondexploitatie
Soort	Reserve voor het afdekken van eventuele financiële risico's bij de grondexploitatie
Rentebesparing	Toevoegen aan de exploitatie
Bestedingsdoel	De reserve is in 2011 ingesteld als buffer voor het afdekken van risico's in de grondexploitatie.
Toelichting	Bij het instellen van de reserve grondexploitatie is de minimum omvang bepaald op het laatst berekende risico. Vorming van de reserve grondexploitatie vindt plaats t.l.v.de algemene reserve. Tussentijdse winstnemingen worden toegevoegd aan de reserve grondexploitatie. Bij de jaarlijkse perspectiefnota wordt de noodzakelijke weerstandscapaciteit voor de risico's in de grondexploitatie bepaald. Op basis hiervan kan worden bepaald of een deel van de reserve grondexploitatie kan vrijvallen t.g.v. de algemene reserve. Indien concreet een verlies wordt verwacht dient een voorziening binnen de grondexploitatie te worden getroffen. Deze voorziening wordt uit deze reserve gedekt. De reserve wordt gedekt door (tussentijdse) winstnemingen. Op basis van de perspectiefnota grondbeleid wordt beoordeeld of de norm van de weerstandscapaciteit bijstelling behoeft.

Naam reserve	Reserve Friciekosten Reorganisatie
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve
Bestedingsdoel	Dekking eenmalige kosten die voortvloeien uit de reorganisatie.
Toelichting	De reorganisatie van mei 2014 brengt incidentele kosten met zich mee. Eind 2013 is deze reserve gevormd om die kosten te dekken. Bij de instelling van de reserve is afgesproken dat positieve saldi op de loonkostenbudgetten (meer precies: personeelskosten en personeel gerelateerde kosten) in de jaarrekeningen verrekend worden met deze reserve om de negatieve stand terug te brengen naar € 0. In maart 2015 is de gemeenteraad geïnformeerd over de realisatie van personele taakstellingen en de verwachting uitgesproken dat – na een eenmalige aanvulling van de reserve in 2015 – de reserve eind 2017 op € 0 zal staan en opgeheven kan worden.

Naam reserve	Egalisatiereserve automatisering
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve

Bestedingsdoel	Egaliseren van de jaarlijkse uitgaven in verband met hard- en software
Toelichting	De jaarlijkse uitgaven kunnen fluctueren. Om deze reden wordt een eventuele onderbesteding op het jaarlijkse ICT budget toegevoegd aan de reserve en bij overbesteding onttrokken aan deze reserve. Het ambitieniveau op automatiseringsgebied zal van invloed zijn op de jaarlijkse voeding van de reserve.

Naam reserve	Reserve Edon achtergestelde lening
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de exploitatie
Bestedingsdoel	Brutering van de achtergestelde lening van Edon (Enexis)
Toelichting	De (in 1993) verstrekte achtergestelde leningen hebben een onbepaalde looptijd. Tegenover deze leningen wordt een reserve aangehouden ter dekking van een deel van de kapitaallasten van de verstrekte leningen, in combinatie met de renteontvangsten over deze leningen. De omvang van deze reserve is derhalve veel lager dan de omvang van de leningen. In principe is het mogelijk om deze reserve vrij te laten vallen. Voorgesteld wordt om deze reserve vrij te laten vallen. De structurele rente (€ 1.626) moet dan opgevangen worden in de exploitatie. Het voorstel om deze reserve op te heffen zal bij de begroting 2016 worden gemaakt.

Naam reserve	Reserve achtergestelde lening Vitens
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de exploitatie
Bestedingsdoel	Brutering van de achtergestelde lening van Vitens
Toelichting	In 2006 zijn de preferente aandelen in Vitens omgezet in een achtergestelde lening. Hierdoor is het dividend weggevallen. De renteopbrengsten (over de reserve) compenseren dit dividend.

Naam reserve	Reserve lening Enexis
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de exploitatie
Bestedingsdoel	Brutering van de achtergestelde lening van Enexis
Toelichting	Bij de verkoop van de aandelen Essent aan RWE in 2009 hebben de 'oude' aandeelhouders van Essent een lening verstrekt aan Enexis. Tegenover de verstrekte lening aan Enexis is voor een juiste en budgettair neutrale verwerking een bestemmingsreserve opgenomen. De jaarlijkse rente over de bestemmingsreserve komt ten gunste van de exploitatie om de lasten van de opvoering van de aan Enexis verstrekte lening te kunnen dekken. De lening is eind 2019 volledig afgelost en de reserve kan dan vrijvallen. Conform afspraak wordt dit dan toegevoegd aan de reserve Majeure Projecten.

Naam reserve	Reserve Bovenwijkse Voorzieningen
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve
Bestedingsdoel	De reserve is ingesteld met het doel investeringen te kunnen dekken waarvan het nut zich over meerdere wijken of buurten uitstrekt.
Toelichting	De voeding vanuit de grondexploitatie is gestopt. De voeding vindt nu alleen nog plaats vanuit provinciale middelen voor binnenstedelijke vernieuwing. Deze voeding is afhankelijk van het gerealiseerde aantal woningen. De laatste jaren is dit beperkt. Voorgesteld wordt om deze reserve op te heffen en de eventuele opbrengst van de binnenstedelijke vernieuwing t.g.v. de algemene reserve te brengen. De reserve maakt nu nog onderdeel uit van de weerstandscapaciteit.

Naam reserve	Reserve BTW compensatiefonds
Soort	Bestemmingsreserve

Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve
Bestedingsdoel	Opvangen van tijdelijke dekkingstekorten als gevolg van invoering van het BTW-compensatiefonds. T/m 2015 vindt jaarlijks nog een onttrekking plaats.
Toelichting	Per 1 januari 2003 is het BTW compensatiefonds (BCF) in werking getreden, waardoor de gemeente de omzetbelasting op de kosten van een aantal overheidstaken gecompenseerd krijgt. Om problemen en fluctuaties met betrekking tot de invoering van de BTW compensatie te kunnen opvangen is een bestemmingsreserve gevormd. In 2015 vindt de laatste onttrekking plaats en is de reserve volledig besteed. De reserve kan in 2016 worden opgeheven.

Naam reserve	Reserve Majeure projecten
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve
Bestedingsdoel	Het dekken van investeringen voor projecten > dan € 1 miljoen die niet uit de reguliere begroting of anderszins kunnen worden gedekt.
Toelichting	Deze reserve is ingesteld om grote incidentele baten te reserveren en vervolgens op basis van integrale afweging gericht in te zetten op de diverse beleidsterreinen. De reserve blijft in stand voor het afgesproken bestedingsdoel tot het moment dat deze volledig is besteed. Een groot deel is reeds toegekend aan projecten. Voorgesteld wordt om de criteria aan te passen. Zo zal het dekken van investeringen voor projecten van meer dan € 1 M te verlagen naar een bedrag van € 500.000. Dit om ook kleinere projecten te kunnen bekostigen.

Naam reserve	Reserve vervanging kunstgras
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve
Bestedingsdoel	Het dekken van de vervangingskosten van de bestaande kunstgrasvelden
Toelichting	Voeding was € 15.000 per kunstgrasveld (6 velden) Voeding heeft slechts 2 jaar plaatsgevonden. Thans wordt beleid rondom vervanging kunstgrasvelden en onderhoud velden ontwikkeld. Deze middelen maken onderdeel uit van de beleidskeuze.

Naam reserve	Reserve Riolering
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve
Bestedingsdoel	De reserve is gevormd met het doel onderhoud en vervangingsinvesteringen te kunnen doen aan het gemeentelijk rioolstelsel. Daarnaast is deze reserve gevormd om de tarieven voor het rioolrecht gelijkmatig te laten ontwikkelen.
Toelichting	De reserve is tevens een uitvloeisel van het gesloten kosten- en batensysteem dat wordt gehanteerd voor de gemeentelijke reinigingstaak. Incidentele baten en lasten kunnen znodig via deze reserve worden verrekend. Het GRP is hiervoor als onderlegger. Conform de notitie van de commissie BBV zal deze reserve worden omgezet naar een voorziening.

Naam reserve	Reserve Afvalstoffen
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve
Bestedingsdoel	Deze reserve is ingesteld ter egalisatie van de kosten van ophalen en verwerken (huis)vuil. Een 2 ^e doel van deze reserve is een gelijkmatige en beheerste ontwikkeling van de tarieven te bewerkstelligen.
Toelichting	De reserve is tevens een uitvloeisel van het gesloten kosten- en batensysteem dat wordt gehanteerd voor de gemeentelijke afval waterverwerking. Incidentele baten en lasten kunnen zonodig via deze reserve worden verrekend. Afvalstoffenheffing is nu kostendekkend. Conform de notitie van de commissie BBV zal deze reserve worden omgezet naar een voorziening.

Naam reserve	Reserve Bodemsanering
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve
Bestedingsdoel	Deze reserve is ingesteld om de kosten te dekken m.b.t. de sanering van de schil rondom de woonwijk 't Gijmkink..
Toelichting	Door de Provincie/Rijk worden hiervoor subsidie verstrekt. Het aandeel van de Gemeente (± 10%) wordt door deze reserve gedekt.

Naam reserve	Reserve Transitiekosten
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve.
Bestedingsdoel	Deze reserve is ingesteld om de meerkosten te dekken van de transitiekosten AWBZ, Jeugdzorg en Participatie als de exploitatie onvoldoende is. Eventuele overschotten m.b.t. de transities worden hier op geboekt.
Toelichting	De betreffende grootboekrekeningen zijn te vinden in bijlage 2.

Voorgesteld wordt om de onderstaande 3 reserves (reserve sociale problematiek, Reserve Wmo/ individuele voorzieningen en de reserve schrijnende gevallen Bijzondere bijstand samen te voegen tot een reserve en de naam te wijzigen in reserve sociaal domein.

Naam reserve	Reserve Sociale problematiek
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve
Bestedingsdoel	Deze reserve is ingesteld om binnen het programma sociaal de lasten van de rijksbezuinigingen op te vangen.
Toelichting	

Naam reserve	Reserve Wmo / individuele voorzieningen
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve
Bestedingsdoel	Deze reserve is ingesteld om de kosten op te vangen van de aanscherpingen van de budgetten voor WMO voorzieningen.
Toelichting	

Naam reserve	Reserve Schrijnende gevallen Bijzondere Bijstand
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve
Bestedingsdoel	Deze reserve is ingesteld om de kosten te dekken die ontstaan als mogelijk gevolg van de rijksbezuinigingen.
Toelichting	

Naam reserve	Reserve Onderhoud wegen
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve
Bestedingsdoel	Deze reserve is ingesteld om de extra kosten aan wegenonderhoud te dekken die zullen komen als gevolg van de aanleg van het glasvezelnetwerk.
Toelichting	De reserve wordt gevoed door de vergoedingen van de verleende vergunningen aan Cogas en Reggefiber.

Naam reserve	Reserve Onderwijshuisvesting
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve
Bestedingsdoel	Deze reserve is ingesteld om de kosten van groot onderhoud van de schoolgebouwen te dekken.
Toelichting	De reserve is gebaseerd op een onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen. Jaarlijks wordt een bedrag toegevoegd op basis van dit onderhoudsplan. Het bedrag van de reserve is volledig ingezet voor onderhoud aan diverse scholen. De afrekening met de schoolbesturen moet nog plaatsvinden na gereedmelding door de besturen. De scholen hebben nu nog de tijd om de declaraties voor de verplichtingen die zijn aangegaan v.w.b. het onderhoud bij de gemeente in te dienen. Daarna kan de reserve worden opgeheven.

Naam reserve	Reserve Buurtsportcoaches
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve
Bestedingsdoel	Deze reserve is ingesteld om de kosten van het project buurtschapcoaches te dekken.
Toelichting	In deze reserve worden de ontvangen en nog te ontvangen jaarlijkse rijksbijdragen gestort, de eenmalige en structurele kosten van het project kunnen de komende jaren t.l.v. deze reserve worden gebracht.

Naam reserve	Reserve Garantstellingsprovisie lening Zenkeldamshoek
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve
Bestedingsdoel	Deze reserve is ingesteld om eventuele toekomstige aanspraken op de garantstelling af te dekken.
Toelichting	In deze reserve wordt de jaarlijks ontvangen garantstellingprovisie gestort. De extra kapitaallasten van de bijstorting in OMZ worden ook t.l.v. deze reserve gebracht

Naam reserve	Reserve Digitale Basiskaart (BGT)
Soort	Bestemmingsreserve
Rentebesparing	Toevoegen aan de reserve
Bestedingsdoel	Per 1 januari 2016 wordt de BGT dé grootschalige digitale basiskaart van heel Nederland waarop alle fysieke objecten zoals gebouwen, wegen, water en groen eenduidig zijn vastgelegd.
Toelichting	Voor de invoering van der BGT zijn via de Algemene uitkering gelden vooruitontvangen (2012 t/m 2014). Vanaf 2015 zal dit weer worden gecorrigeerd in de Algemene uitkering. Hiermee is in de begroting reeds rekening gehouden via onttrekking in 2015 van € 184.000. Voorgesteld wordt om deze reserve in 2016 op te heffen.

Afschrijvingsreserves

Reserve afschrijving nieuwbouw gemeentehuis
Reserve afschrijving Nieuwbouw Bibliotheek Goor
Reserve afschrijving Parochiehuus Delden
Reserve afschrijving Jeugd- en jongerencentrum Laarschool
Reserve afschrijving Zoutmuseum
Reserve afschrijving Nieuwbouw scholen
Reserve afschrijving MFV Het Gijmink
Reserve afschrijving De Pol Bentelo
Reserve afschrijving kunstgrasveld Rood-Zwart Delden
Reserve afschrijving onderzoek Zwembaden
Reserve afschrijving verplaatsen/nieuwbouw sportzaal Diepenheim
Reserve afschrijving kunstgrasvelden
Reserve afschrijving Beaufort Markelo
Reserve afschrijving burg. Buyvoetsplein
Reserve afschrijving nieuwbouw OLV school Bentelo
Reserve afschrijving toekomst zwembaden Markelo/Goor
Reserve afschrijving kunstwerk Diepenheim
Reserve afschrijving herinrichting Boven Regge
Reserve afschrijving stimulering ontwikkeling centrum Goor
Reserve afschrijving renovatie sporthal Mossendam
Reserve afschrijving rev. Industrierrein Haven Markelo
Reserve afschrijving nieuwbouw prins Constantijnschool
Reserve afschrijving kunstgrasveld GHMC (Goor)
Reserve afschrijving kunstgrasveld VV Twenthe
Reserve afschrijving kunstgrasveld De Mors Delden
Reserve afschrijving kunstgrasveld Rupertserve Hengevelde
Reserve afschrijving Zwembad De Mors Delden
Reserve afschrijving voorbereidingskrediet Ontwikkelfase zwembaden
Reserve afschrijving nieuwbouw OBS 't Gijmink
Reserve afschrijving buurthuis 't Gijmink
Reserve afschrijving digitale infoborden/ evenementenborden
Reserve afschrijving Heeckerenschool (2 ^e tranche)
Reserve afschrijving scholenbouw obv scholenvisie
Reserve afschrijving uitvoeringsplan Coberco

Voor bovenstaande geldt:

Soort	Bestemmingsreserve (afschrijvingsreserve)
Rentebesparing	Toevoegen aan de exploitatie
Bestedingsdoel	Ieder jaar wordt het bedrag van de afschrijving van dit activum aan deze reserve onttrokken.
Toelichting	Op grond van de BBV dienen investeringen met een economisch nut bruto te worden verantwoord en niet ineens (gedeeltelijk) worden gedekt uit reserves. Om toch de lasten van deze investering in de begroting te verlagen wordt de jaarlijkse afschrijving uit deze reserve gedekt. De rente over de reserve wordt toegevoegd aan de exploitatie. Deze toegevoegde rente geldt als dekking voor de rentekosten op de investering. Uitgangspunt is dat de jaarlijkse kapitaallasten in de begroting zijn gedekt.

Voorzoningen

Naam voorziening	Voorziening wethouderspensioren
Soort	Voorziening voor verplichting
Rentebesparing	Toevoegen aan de exploitatie
Bestedingsdoel	Toekomstige aanspraken van wethouders op ouderdomspensioen.
Toelichting	Op grond van de wet APPA bestaat voor wethouders het recht op pensioenafracht na afloop van hun periode. De jaarlijkse dotatie is gebaseerd op een actuariële berekening van de pensioenaanspraken.

Naam voorziening	Voorziening Afvloeiing personeel
Soort	Voorziening voor verplichting
Rentebesparing	Toevoegen aan de exploitatie
Bestedingsdoel	Deze voorziening is bedoeld als dekking van de kosten van afvloeiing van personeel.
Toelichting	De voorziening kan worden opgeheven. Voorstel deze op te heffen bij jaarrekening 2014.

Naam voorziening	Voorziening groot onderhoud overige gemeentelijke gebouwen
Soort	Onderhoudsegalisatievoorziening
Rentebesparing	Toevoegen aan de exploitatie
Bestedingsdoel	Kosten van groot onderhoud van alle gemeentelijke gebouwen, met uitzondering van de schoolgebouwen.
Toelichting	De voorziening is gebaseerd op een onderhoudsplan (2009) gemeentelijke gebouwen. Jaarlijks wordt een bedrag toegevoegd op basis van dit onderhoudsplan.

Naam voorziening	Voorziening huisvesting AZC – school Elserike
Soort	Onderhoudsegalisatievoorziening
Rentebesparing	Toevoegen aan de exploitatie
Bestedingsdoel	Onderhoud / renovatie AZC school Elserike.
Toelichting	Deze voorziening is gevormd uit van het COA ontvangen gelden voor nieuwbouw/renovatie AZC School Elserike. Voorstel deze op te heffen bij jaarrekening 2014.

Naam voorziening	Voorziening onderhoud Molen van Buursink Markelo
Soort	Voorziening derden gelden met specifieke besteding
Rentebesparing	Toevoegen aan de exploitatie
Bestedingsdoel	Het in goede staat van onderhoud houden van de Molen van Buursink.
Toelichting	Het betreft een voorziening voor het toekomstig onderhoud gebaseerd op afspraken vanuit de voormalige gemeente Markelo met de Stichting Vrienden van de molen van Buursink.

Naam voorziening	Voorziening St. Beheer Den Haller
Soort	Voorziening derden gelden met specifieke besteding
Rentebesparing	Toevoegen aan de exploitatie
Bestedingsdoel	Instandhouding van het monument
Toelichting	Bij de verkoop van het pand Den Haller te Diepenheim is notarieel vastgelegd dat de opbrengst beschikbaar blijft voor de instandhouding van het monument.

Bijlage 2 Transitiekosten

Sociale Werkvoorziening		611
66113000	Bijdrage aan W.S.W.-bedrijven	
66114000	Wet Kinderopvang	
Re-integratie en participatievoorzieningen		
Participatiewet		623
66232000	Wwb: Reïntegratie	
66232010	Wwb: Reïntegratie, trajectkosten	
66232020	Wwb: Reïntegratie, werkdeel	
66233000	Wet Inburgering	
Maatwerkvoorzieningen Natura materieel WMO		661
66611010	Rolstoelvoorzieningen	
66611040	Woonvoorzieningen	
Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel WMO		662
66621010	WMO ZIN Persoonlijke verzorging	
66621020	WMO ZIN Begeleiding (Onderst. Zelfstandig Leven)	
66621025	WMO ZIN Dagbesteding (Onderst. Maatsch.Deelname)	
66621030	WMO ZIN Vervoer dagbesteding	
66621040	WMO ZIN Kortdurend verblijf	
66621050	WMO ZIN HH	
66621055	WMO ZIN HH Toelage	
66621060	Vervoersvoorzieningen	
Opvang en beschermd wonen WMO		663
66631000	Opvang en beschermd wonen WMO	
Algemene voorzieningen WMO en jeugd		670
66701000	algemene voorzieningen WMO en Jeugd	
66701010	WMO: Algemene kosten	
66701020	WMO: De kanteling	
66702000	Jeugd- en jongerenwerk	
66702010	Overig sociaal cultureel werk	
66703000	Gemeenschapscentrum Markvelde	
66703010	Wijkvoorziening Gijmink Goor	
66703011	Wijkvoorziening Gijmink Goor (OW GEB)	
66703020	Gemeenschapscentrum De Hoff Azelo	
66703030	Gemeenschapscentr. Esbrook Deldenerbroek	
66703040	Gemeenschapscentrum 't Kempe Wiene	
66703050	Jeugd- en jongerenwerk (Laarschool)	
66703060	Jeugdsoos Delden	
66704000	AMW/Indicatiecie/ouderenwerk	
66705000	Regionaal collectief vervoer	
66706000	Jeugdgezondheidszorg (maatwerk deel)	
66707020	Diensten bij wonen en zorg	
66707030	WMO ; Coörd. Vrijwill. huiszorg/mantelzorg	
66708010	Woonservicegebied : Voorbereiding	
66708020	Woonservicegebied : Fysiek	

	66708030	Woonservicegebied : Sociaal	
	66708040	Exploitatie WOZOCO Diepenheim	
Eerstelijnsloket WMO en jeugd			671
	66711000	eerstelijnsloket	
	66712000	Doventolk	
	66713000	Clientondersteuning MEE	
	66714000	Ondersteuning Mantelzorg	
	66715000	extramuralisering	
	66716000	afschaffing Wtcg/CER	
	66717000	Sociale Wijkteams	
	66718000	Bureau Jeugdzorg 18-23	
	66719000	Experiment Regelarme instellingen	
PGB WMO en jeugd			672
	66721000	PGB WMO en Jeugd	
	66722000	WMO: Hulp bij het huishouden	
Individuele voorzieningen Natura jeugd			682
	66821000	Jeugd ZIN	
	66822000	Jeugd Eerstelijns zorg GGZ ZVW	
	66823000	Jeugd Tweedelijns zorg GGZ ZVW	
	66824000	Landelijk Transitie Arrangement Jeugd	
Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd			683
	66831000	jeugdbescherming/reclassering	
	66832000	Jeugd: AMHK	
	66833000	Jeugd: Crisisdienst	
	66834000	Jeugd: Regionale expertise functie	
	66835000	Jeugdzorg Plus	
	66836000	Provinciale jeugdhulp	
Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang WMO			667
	66671000	Eigen bijdrage rolstoelvoorzieningen	
	66672000	Eigen bijdrage WMO maatwerk en opvang	
	66673000	Eigen bijdrage ZIN en PGB	
Eigen bijdragen algemene voorzieningen WMO en jeugd			677
	66771020	Opbrengsten Vervoersvoorzieningen	
	66771030	Opbrengsten collectief vervoer	
Ouderbijdragen individuele voorzieningen en opvang jeugd			687
	66871000	Ouderbijdragen individuele voorz. en opvang jeugd	